

HISTORIER FRA KRIGEN. Jakter tabu- og skamhistorier til ny vandrestilling

Kathrin Pabst på Vest-Agder-museet tror det fremdeles finnes mange uføtalte historier i Kristiansand og på Sørlandet om krigen. FOTO: JACOB J. BUCHARD

Vi ber folk komme til oss med hemmeligheter som har preget familien.

Vest-Agder-museet ønsker seg uføtalte historier fra krigen. De mener det fremdeles er skam og tabu rundt dette.

KRISTIANSAND

– Vi ber folk komme til oss med hemmeligheter som har preget familien. Det kan være fordi noen i familien tjente penger på å jobbe for tyskerne, det kan være fordi noen fikk barn med en tysker, eller det kan være fordi noen ble utsatt for grusom behandling og siden ikke ville snakke om det, sier seksjonsleder Kathrin Pabst på Vest-Agder-museet.

Museet starter nå innsamlingen av det de håper blir flest mulig historier om tabu knyttet til krigen. Arbeidet skal vare i fire måneder, og skal siden resultere i en vandrestilling som skal vises forskjellig steder i Agder.

Selv om det til våren er 75-år siden 2. Verdenskrig sluttet, er Pabst og formidlingsleder Gunhild Aaby sikre på at det fremdeles er mange historier som ikke er føtalte.

– Hvis vi hører noe, er det gjerne historier om at folk har gitt mat til russiske krigsfanger, eller andre «ufarlige» ting. Men at mange for eksempel var med på å bygge Møvik fort for tyskerne, er ikke noe vi hører om, sier Aaby.

– Vi kjenner eksempler på at hemmeligholdet har forplantet seg gjennom flere generasjoner, og at det har gjort forholdet vanskelig mellom generasjonene, sier Pabst.

LOVER KONFIDENSIALITET

Hun forteller at det slett ikke er uvanlig at de yngre generasjonene ønsker å komme i kontakt med slektninger i Tyskland, men at dette blir forhindret fordi de eldre generasjonene ikke vil snakke om saken.

– På den annen side finnes familier hvor man har åpnet opp om fortida, og hvor den ikke lenger er skambelagt. Disse vil vi også gjerne snakke med, sier Aaby.

De lover konfidensialitet og ano-

nymitet til alle som måtte komme med historiene sine.

– Dette er veldig viktig å understreke. Vi kommer ikke til å identifisere noen dersom de ikke vil, og vi kommer heller ikke til å gå til familie av dem og spørre om opplysninger. Alt er samtykkebasert. Som museum har vi et ønske om å samle mest mulig informasjon om historien, sier Pabst.

EUROPEISK PROSJEKT

Innsamlingen er del av et prosjekt finansiert av Europakommisjonen under et programområde av Creative Europe. Det heter «Identity on the line», og syv museer i Norge, Danmark, Sverige, Litauen, Polen, Slovenia og Kroatia er med.

Det er Vest-Agder-museet ved Kathrin Pabst som leder hele prosjektet, og målet er å «vise likhe-

ter og menneskelige behov i de komplekse erfaringene som følger migrasjonsprosesser over flere generasjoner. Disse kan påvirke migrantenes identitetsforståelse, identitetsforståelsen hos etterkommerne og samfunnene man forlater og kommer til».

TSYSK «MIGRASJON»

I Danmark handler prosjektet om grønlandere som har migrert til Danmark. I Sverige dreier det seg om reindriftssamers migrasjon til sørligere deler av landet, og i Litauen handler det om skjebnene til jøder og polakker som ble presset til å forlate landet etter krigen.

Men i Agder skal det altså handle om effektene i kjølvannet av den tyske «migrasjonen» hvor tusener av tyskere oppholdt seg i landsdelen mellom 1940 og 1945.

– Hvordan utstillingen blir avhenger selvsagt av hva som kommer frem, og nå håper vi så mange som mulig vil komme til oss. Vi har satt ned en arbeidsgruppe på seks personer til å jobbe med dette, sier Kathrin Pabst.

TEKST: TORGEIR EIKELAND
torgeir.eikeland@fvn.no

Kathrin Pabst og Gunhild Aaby (t.h.) lover konfidensialitet til de som måtte komme til dem med krigsrelaterte historier. FOTO: JACOB J. BUCHARD